

[Elgaard.]

vedrørende selve Finansloven. Jeg synes, vi har Lov til ud fra de Kendsgerninger, der har foreligget gennem de sidste Finansaar, at pege paa, at vor højtærede Finansminister gennem den Række af Aar, han har ledet Landets Finanser, har været, skal vi sige meget samvittighedsfuld med at være sikker paa at have de fornødne Midler til Balance i Regnskaberne. Men man kan godt, uden at der deri ligger nogen generende Bebrejdelse mod den højtærede Finansminister, sige, at denne Paapasselighed med at være paa den rigtige Side jo nogle Gange har givet sig Udslag i, at der har været betydeligt Overskud. Og da man vist fra alle Sider maa indrømme, at den danske Befolkning for Tiden baade ad den direkte og den indirekte Vej giver et i Forhold til Indkomsterne overmaade stort Bidrag til Fælleshusholdningen, vil det være rimeligt og rent menneskeligt anbefalelsesværdigt, at de offentlige Myndigheder i disse Tider lægger deres Budget saa nær Balancen som muligt. Det vilde med Hensyn til selve den finansielle Situation være en Bestræbelse, der vilde vinde Anerkendelse ogsaa hos Skatteyderen, enten han giver et stort eller et lille Bidrag til Fælleshusholdningen. Stillingen finansielt er jo den, at for Finansaaet 1940—41 vil der ad direkte og indirekte Vej fra Stat og Kommuner gennem de forskellige Arter af Skatteydelse til Fælleshusholdningen blive opkrævet et Beløb, der ligger omkring 1 200 Mill. Kr., maaske lidt over. Dette Beløb, der under de nuværende Indtjeningsmuligheder skal udredes af den danske Befolkning, er af en saadan Størrelse, at det maa opfordre Rigsdagen til ved Gennemgangen af det nye Finanslovsforslag at prøve, om der er Omraader — større eller mindre Summer paa Forslaget —, hvor der kan gennemføres nogen Nedsættelse.

Som Følge af de gennemførte Beskæftigelseslove skal der jo nu foretages betydelige Laanetransaktioner, saaledes at Beskæftigelsesplanen kan føres ud i Livet. Jeg tror, at denne Laanstiftelse i Forbindelse med de gennemførte Beskæftigelseslove vurderes forstaaende inden for alle Dele af vort Samfund. Denne Laanstiftelse sker i det væsentlige til Støtte for produktive Arbejder, men det vilde være meget ønskeligt, om Befolkningen paa samme Tid var i Stand til at modsvare denne Laanstiftelse med en reel Opsparing. Hvorvidt dette vil være muligt under de nuværende Indkomstforhold, tør jeg ikke spaa om.

Det er i denne Forbindelse overmaade

vigtigt, at ingen i dette Land lader sig forvirre af den saakaldte Pengerigeligheds Øjenforblændelse. Thi Sandheden er jo den, at de reelle Vilkaar for Landet ogsaa i den kommende Tid trods Pengerigelighed bliver stadig ringere. For nogle Uger siden holdt Nationalbankens Førstedirektør, Hr. Bramsnæs, en Tale ved Provinsbankernes Generalforsamling. Nationalbankdirektøren var inde paa Spørgsmaalet om Pengerigelighed, og han advarede mod de økonomiske og prismæssige Følger, den aktuelle Pengerigelighed kunde faa. Nationalbankens Direktør pegede i sin Tale paa Vigtigheden af at standse Lønstigningerne og anbefalede i øvrigt Rationering og Priskontrol samt Beskatningsvejen som Metoder, der burde anvendes med Haardhed i den nuværende Situation. Der var Afsnit i Nationalbankdirektørens Tale, der gav Udtryk for Synspunkter, som Venstre kan dele; men jeg finder dog Anledning til at advare imod, at man alt for stærkt hengiver sig til den Tro, at et Kommandosprog gennem Priskontrol er et Hovedmiddel for Tiden. Venstre benægter ingenlunde, at en effektiv Priskontrol under de nuværende Markedsforhold er et nødvendigt Middel for at hindre skadelige Udvækster i hele Prissystemet; men man bør ikke overse selve den økonomiske Sammenhæng ved Bedømmelsen af de nuværende Prisproblemer. Det er overmaade vanskeligt at holde en Inflation Stangen under krigsmæssige Afspærringsforhold, hvor Samfundsindtægten, udtrykt i Penge, foreløbig staaer over for en Stigning, medens derimod Produktions- og Varemængden har været nedadgaende.

Nu er det vel nok saaledes, saa ekstraordinære som Forholdene er, at ikke enhver Prisforhøjelse er at betragte som Inflation. Det kan tværtimod under de bundne økonomiske Forhold, hvorunder vi lever, og hvor midlertidig Erstatningsproduktion og alt tilsvarende maaske bør opmuntres, være nødvendigt baade her og der at give en prismæssig Stimulans til Produktionen; men selve Prisbevægelsens Udvikling er et Resultat af flere samvirkende Faktorer. Som lige nævnt staaer der en stigende Seddelmængde over for en formindsket Varemængde, en Nedgang i Lagerbeholdningerne, og hertil kommer saa den Stigning saavel i Import- som i Eksportpriser, der er foregaaet, og som man kan læse sig til gennem Statistisk Departements Beregninger.

Hvad det sidste Forhold angaar, vil det være ønskeligt, om Eksport- og Importpriser kan afstemmes ud fra det dobbelte Hensyn: at skabe Ret og Billighed over for